

Era un iaz cu rațe, nimic mai mult – afară, în spatele fermei. Nu era foarte mare.

Lettie Hempstock spunea că era oceanul, dar eu știam că era o prostie; că veniseră de dincolo de ocean, din bătrânul ținut.

Mama ei spunea că Lettie nu-și amintește cum trebuie, că se întâmplase cu multă vreme în urmă și că, oricum, bătrânul ținut se scufundase.

Bătrâna doamnă Hempstock, bunica lui Lettie, spunea că amândouă se înșală, că acel loc care se scufundase nu era *cu adevărat* bătrânul ținut. Spunea că-și amintește ținutul cu adevărat bătrân.

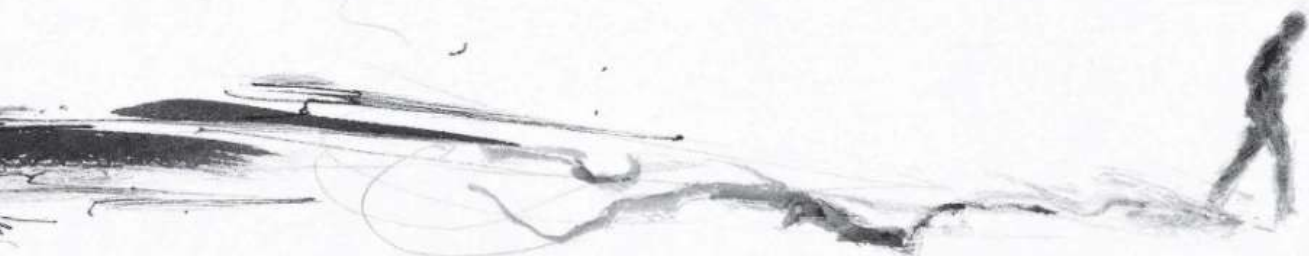
Spunea că ținutul cu adevărat bătrân explodase.

PROLOG

Purtam un costum negru și o cămașă albă, o cravată neagră și pantofi negri, bine lustruiți și lucioși: haine care, în mod normal, m-ar fi făcut să mă simt nelalocul meu, de parcă aș fi purtat o uniformă furată sau de parcă aș fi pretins că sunt adult. De data aceasta, îmi dădeau o senzație de confort, într-un fel. Purtam hainele potrivite pentru o zi grea.

Mi-am făcut datoria dimineața, am spus cuvintele care trebuiau spuse, crezând în ceea ce spuneam, iar apoi, când totul s-a terminat, m-am urcat în mașină și am condus la întâmplare, fără o direcție anume. Aveam cam o oră de irosit până la întâlnirea cu alți oameni pe care nu-i mai văzusem de ani buni, până la alte strângeri de mână și o supradoză de ceai din cel mai bun serviciu de porțelan. Am condus pe drumurile șerpuitoare din Sussex, drumuri de țară pe care mi le aminteam doar pe jumătate, până când m-am trezit că mă îndrept spre centrul orașului, așa că am

luat-o, la nimereală, pe alt drum, la stânga și apoi la dreapta. Abia atunci mi-am dat seama încotro merg, încotro mă îndreptasem de la bun început, și am clătinat din cap, uimit de propria mea prostie.

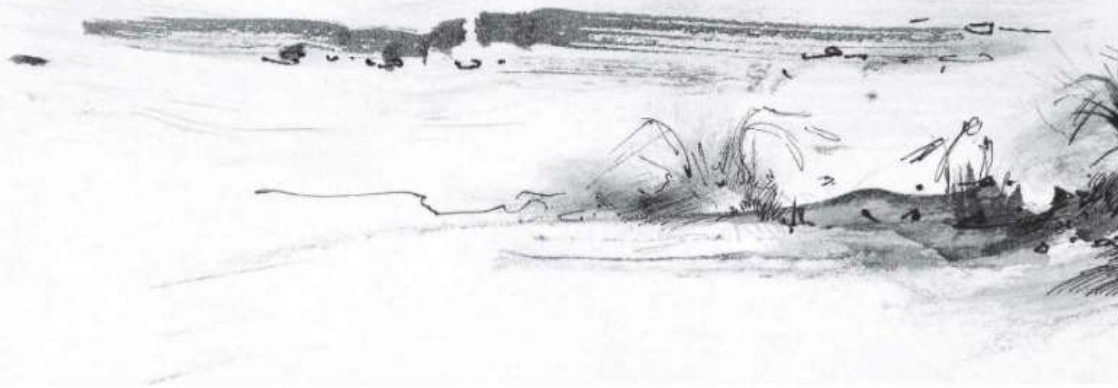
Mă îndreptasem spre o casă care nu mai exista de câteva decenii.

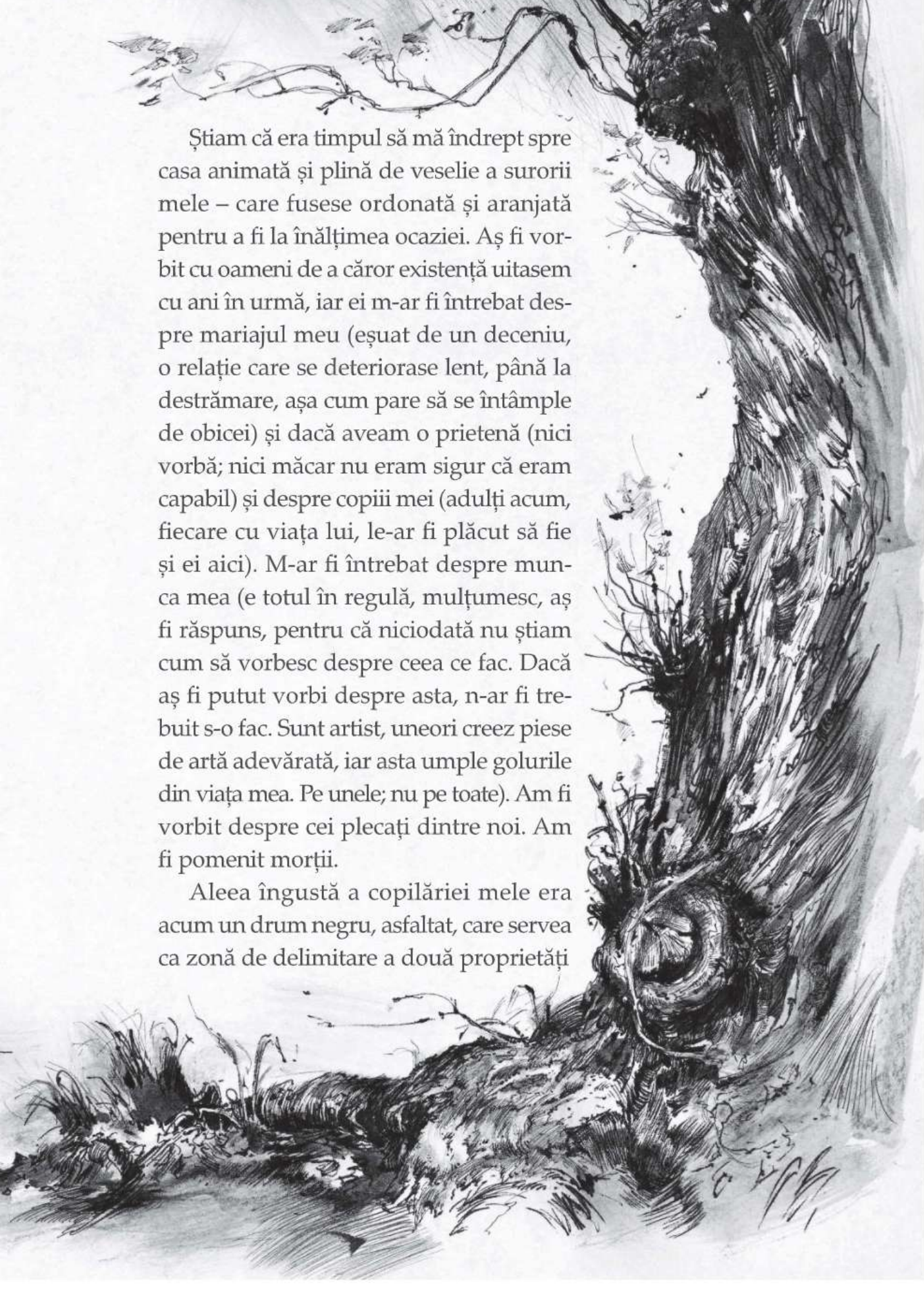
M-am gândit să mă întorc, în timp ce înaintam pe strada largă, care fusese cândva un drum pietruit mărginind un câmp de orz; să mă întorc și să las trecutul în pace. Dar eram curios.

Vechea casă, în care locuisem timp de șapte ani – de când aveam cinci și până când am împlinit doisprezece ani – fusese dărâmată și o pierdusem pentru totdeauna. Casa cea nouă, pe care părinții mei o construiseră în capătul grădinii, între tufele de azalee și rondul de iarbă pe care îl numeam inelul zânelor, fusese vândută cu treizeci de ani în urmă.

Am încetinit când am văzut casa cea nouă. Pentru mine, avea să rămână casa cea nouă. Am oprit pe aleea de acces, uitându-mă la felul în care dezvoltaseră construcția pe baza arhitecturii din anii 1970. Uitasem culoarea cărămizilor: era ciocolatie. Transformaseră balconul mamei într-o grădină închisă cu două etaje. Am privit casa, amintindu-mi mai puțin decât mă așteptam despre anii adolescenței; fără zile bune, fără zile proaste. Locuisem acolo o vreme. Nu părea să facă parte din cine eram acum.

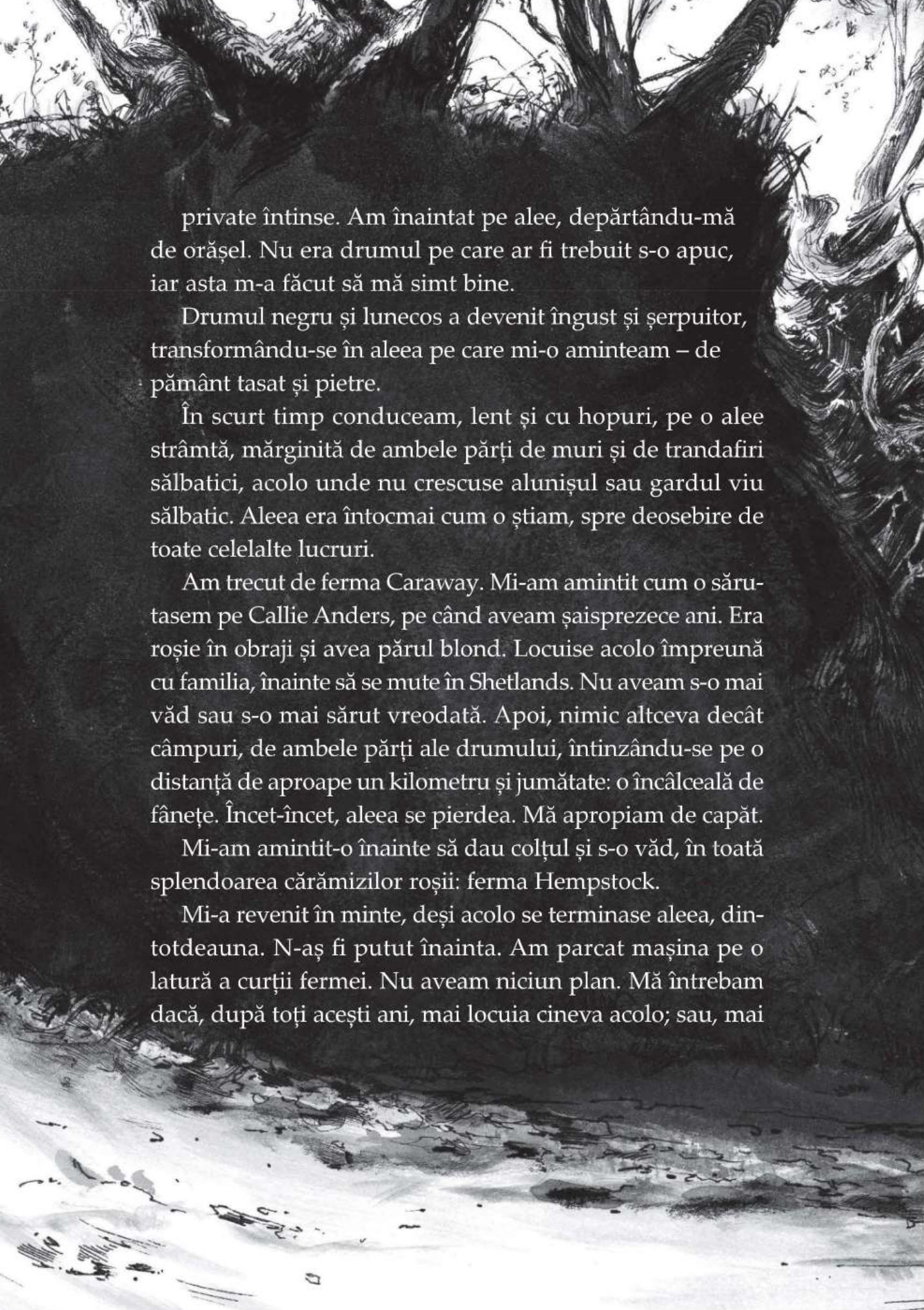
Am ieșit de pe aleea de acces în marșarier.

Știam că era timpul să mă îndrept spre casa animată și plină de veselie a surorii mele – care fusese ordonată și aranjată pentru a fi la înălțimea ocaziei. Aș fi vorbit cu oameni de a căror existență uitasem cu ani în urmă, iar ei m-ar fi întrebat despre mariajul meu (eșuat de un deceniu, o relație care se deteriorase lent, până la destrămare, așa cum pare să se întâmple de obicei) și dacă aveam o prietenă (nici vorbă; nici măcar nu eram sigur că eram capabil) și despre copiii mei (adulți acum, fiecare cu viața lui, le-ar fi plăcut să fie și ei aici). M-ar fi întrebat despre munca mea (e totul în regulă, mulțumesc, aș fi răspuns, pentru că niciodată nu știam cum să vorbesc despre ceea ce fac. Dacă aș fi putut vorbi despre asta, n-ar fi trebuit s-o fac. Sunt artist, uneori creez piese de artă adevărată, iar asta umple golurile din viața mea. Pe unele; nu pe toate). Am fi vorbit despre cei plecați dintre noi. Am fi pomenit morții.

Aleea îngustă a copilăriei mele era acum un drum negru, asfaltat, care servea ca zonă de delimitare a două proprietăți

private întinse. Am înaintat pe alee, depărtându-mă de orașel. Nu era drumul pe care ar fi trebuit s-o apuc, iar asta m-a făcut să mă simt bine.

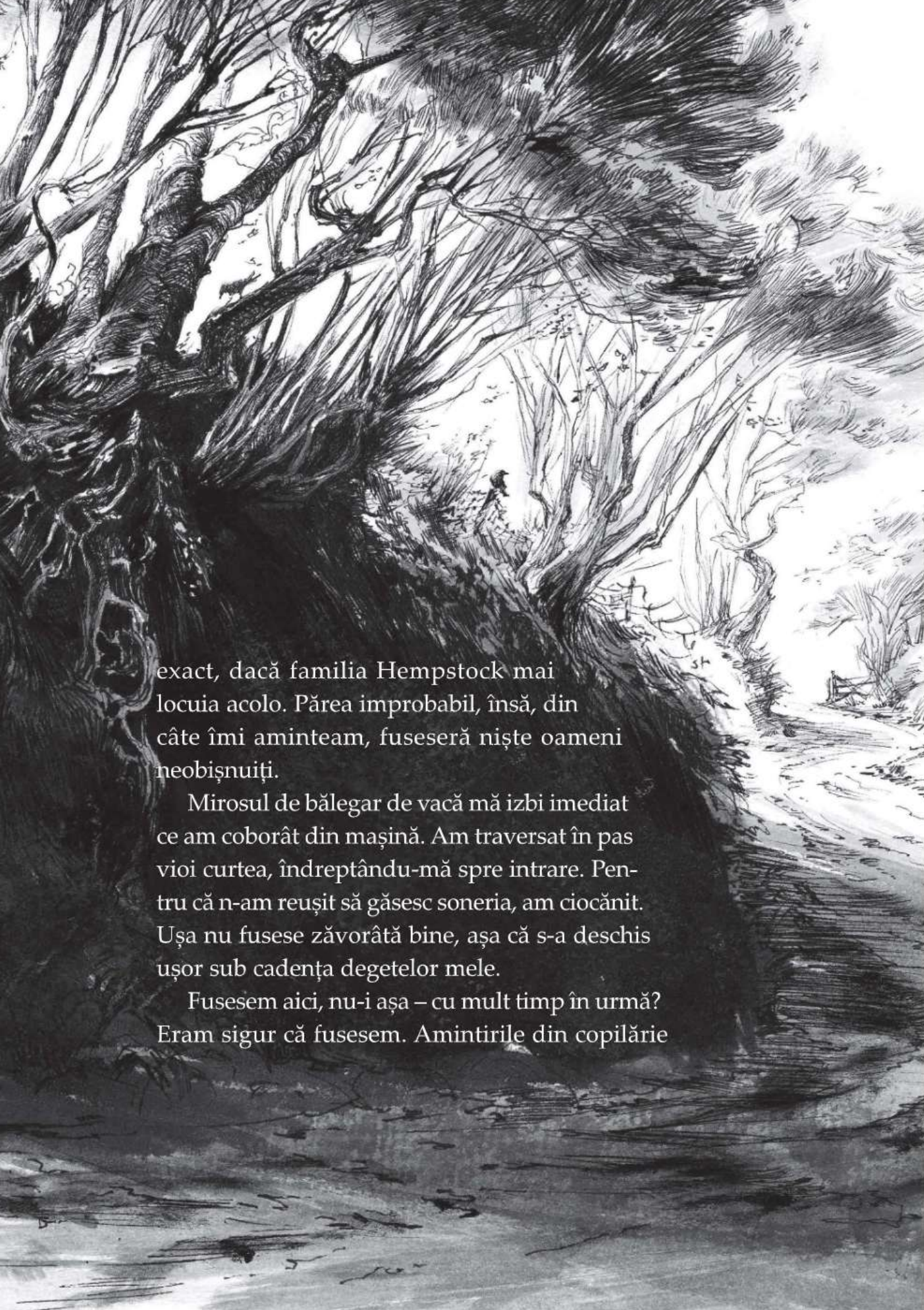
Drumul negru și lunecos a devenit îngust și șerpuitor, transformându-se în aleea pe care mi-o aminteam – de pământ tasat și pietre.

În scurt timp conduceam, lent și cu hopuri, pe o alee strâmtă, mărginită de ambele părți de muri și de trandafiri sălbatici, acolo unde nu crescuse alunișul sau gardul viu sălbatic. Aleea era întocmai cum o știam, spre deosebire de toate celelalte lucruri.

Am trecut de ferma Caraway. Mi-am amintit cum o sărutasem pe Callie Anders, pe când aveam șaisprezece ani. Era roșie în obraji și avea părul blond. Locuise acolo împreună cu familia, înainte să se mute în Shetlands. Nu aveam s-o mai văd sau s-o mai sărut vreodată. Apoi, nimic altceva decât câmpuri, de ambele părți ale drumului, întinzându-se pe o distanță de aproape un kilometru și jumătate: o încâlceală de fânețe. Încet-încet, aleea se pierdea. Mă apropiam de capăt.

Mi-am amintit-o înainte să dau colțul și s-o văd, în toată splendoarea cărămizilor roșii: ferma Hempstock.

Mi-a revenit în minte, deși acolo se terminase aleea, din totdeauna. N-aș fi putut înainta. Am parcat mașina pe o latură a curții fermei. Nu aveam niciun plan. Mă întrebam dacă, după toți acești ani, mai locuia cineva acolo; sau, mai

exact, dacă familia Hempstock mai locuia acolo. Părea improbabil, însă, din câte îmi aminteam, fuseseră niște oameni neobișnuiți.

Mirosul de bălegar de vacă mă izbi imediat ce am coborât din mașină. Am traversat în pas vioi curtea, îndreptându-mă spre intrare. Pentru că n-am reușit să găsesc soneria, am ciocănit. Ușa nu fusese zăvorâtă bine, așa că s-a deschis ușor sub cadența degetelor mele.

Fusesem aici, nu-i așa – cu mult timp în urmă? Eram sigur că fusesem. Amintirile din copilărie

sunt uneori camuflate și ascunse de lucrurile care se întâmplă mai târziu, ca niște jucării uitate la fundul unui dulap supraaglomerat al unui om mare, care nu se pierd niciodată. Am rămas pe hol și am strigat:

— Hei! E cineva acasă?

N-am primit niciun răspuns. Am simțit miros de pâine coaptă, de mobilă ceruită și de lemn vechi. Ochii mei se adaptau cu greutate la întuneric: i-am îngustat și mă pregăteam să mă întorc pe călcâie și să plec, când o femeie în vârstă a ieșit din holul slab luminat, ținând în mână o cârpă albă de șters praful. Părul ei cărunț era lung.

— Doamna Hempstock? am întrebat.

Și-a înclinat capul într-o parte și m-a privit.

— Da. *Chiar* te cunosc, tinere, a spus ea.

Nu sunt tânăr – nu mai sunt.

— Te cunosc, însă lucrurile se cam încurcă la vârsta mea. Cine ești, mai precis?

— Cred că aveam cam șapte, poate opt ani, când am fost aici ultima dată.

— Erai prietenul lui Lettie? m-a întrebat zâmbind. Din celălalt capăt al aleii?

— Mi-ați dat lapte. Era cald, proaspăt muls.

Apoi mi-am dat seama câți ani trecuseră și am spus:

— Nu, n-ați făcut asta. Trebuie să fi fost mama dumneavoastră. Îmi pare rău.

Pe măsură ce înaintăm în vârstă, ne transformăm în părinții noștri. Dacă trăim suficient, vom vedea cum chipurile se repetă, în timp. Mi-o aminteam pe doamna Hempstock, mama lui Lettie, ca pe o femeie solidă. Femeia aceasta era slabă ca un băț și părea fragilă. Arăta la fel ca mama ei, femeia pe care o cunoscusem drept bătrâna doamnă Hempstock.

Uneori, când mă uit în oglindă, văd chipul tatei, nu pe al meu, și-mi amintesc felul în care-și zâmbea sieși, privindu-se în oglindă, înainte să plece. *Arătați bine*, îi spunea reflexiei sale, aprobator. *Arătați bine*.

— Ai venit s-o vezi pe Lettie? a întrebat doamna Hempstock.

— E aici?

Ideea m-a surprins. Doar *plecase* undeva, nu? În America? Bătrâna a clătinat din cap.

— Mă pregăteam să pun ceainicul pe foc. Ai vrea niște ceai?

Am ezitat. Apoi am răspuns că, dacă nu se supără, m-aș bucura să-mi arate mai întâi unde se află iazul cu rațe.

— Iazul cu rațe?

Știam că Lettie avusese un nume bizar pentru el. Îmi aminteam asta.

— Îl numea „mare”, ceva de genul ăsta.

Bătrâna a așezat cârpa pe dulap.

— Nu poți bea apă din mare, nu? E prea sărată. Ar fi de parcă ai bea sânge. Ți aduci aminte drumul? Poți ajunge acolo înconjurând casa. Urmează cărarea.

Dacă aș fi fost întrebat cu o oră înainte, aș fi spus că nu, nu îmi aminteam drumul. Nu cred că mi-aș fi amintit nici măcar numele lui Lettie Hempstock. Dar, stând pe holul acela, totul căpăta contur. Amintirile așteptau după colțurile lucrurilor, ispitindu-mă. Dacă mi s-ar fi spus că aveam din nou șapte ani, pentru o clipă aproape c-aș fi crezut.

— Mulțumesc.

Am ieșit în curte. Am trecut de coteț, de vechiul hambar și pe lângă marginea câmpului, amintindu-mi unde mă aflam și ce urma, și bucurându-mă în sinea mea. Pajiștea era străjuită de aluni. Am cules un pumn de alune verzi și le-am pus în buzunar.

„Urmează iazul”, m-am gândit. „Trebuie doar să înconjur magazia asta și-o să-l văd.”

L-am văzut și m-am simțit ciudat de mândru de mine, de parcă actul aducerii-aminte suflase departe cele câteva pânze de păianjen ale zilei.

Iazul era mai mic decât mi-l aminteam. Pe malul celălalt se afla o magazie îngustă, din lemn, iar pe cărare, o bancă foarte veche, grea, făcută din lemn și metal. Șipcile care se coceau fuseseră vopsite în verde cu câțiva ani în urmă. M-am așezat pe bancă și am privit apa în care se reflecta cerul, la mizeria de lintiță care se adunase pe margini, la cele șase frunze de nufăr. Din când în când, aruncam o alună în mijlocul iazului, cel căruia Lettie Hempstock îi spunea...

Nu-i spunea „mare”, nu-i așa?

Lettie ar fi fost mai în vârstă decât mine acum. Era cu doar câțiva ani mai mare decât mine atunci, deși vorbea atât de ciudat. Avea unsprezece ani. Eu... câți ani aveam oare? Era după petrecerea nereușită de ziua mea. Știam asta. Deci aveam șapte ani.

M-am întrebat dacă ni se întâmplase vreodată să cădem în apă. O împinsesem în iaz pe fetița ciudată care locuia în ferma de la capătul aleii? Mi-o aminteam în apă. Poate mă împinsese și ea.

Unde plecase? În America? Nu, în *Australia*. Asta era. Un loc foarte îndepărtat.

Și nu era mare. Era ocean.

Oceanul lui Lettie Hempstock.

Mi-am amintit asta și, odată cu asta, mi-am amintit totul.

